

Annonce

PETER LAUGESSEN

I amerikansk litteratur findes som en af drivkræfterne en slags mindreværdsforneri overfor Europa. Den er historisk betinget og roterer omkring indianerdrabenes sorte pøl af dårlig samvittighed. Det er Melvilles hvide hval i Poes malstrøm. Det er frøken Emily Dickinson og camarado Whitman. Efter det europæiske sammenbrud i årene 1910-20, efter verdenskrigen og revolutionen, begynder tingene at få en anden farve. Ezra Pound, Gertrude Stein, T. S. Eliot og Ernest Hemingway erobrer verden. Hjemme i staterne sætter Williams og Faulkner nyt sprog på den postkoloniale tilstand. Wolfe tordner ind i sorte huller, ingen endnu kender. Harnnett og Cummings lakoniserer og poetiserer alting. Det er den amerikanske drøm, den store amerikanske roman og alt det der. Mindreværdsforneriet må naturligt give sig udtryk i en overnennesketro på det ny. Og efter den næste verdenskrig er det Amerika, der sidder med alle kortene på hånden. De er slået ud af hånden på Henry Miller, der efter et langt sort forår valgte at forlade det airconditionerede mareridt.

Nu rejser den ny amerikanske litteratur sig af Europas aske. Kerouac sætter af fra Joyce og Proust. For Norman Mailer ligger basis et sted mellem Hemingway og Miller. Han starter med en krigsroman, en blandt mange. *De nøgne og de døde* er hverken værre eller bedre end James Jones' *Herfra til evigheden*, og filmen er dårligere. Mailers bedste roman følger lige efter. Det er den undervurderede koldkrigsfortælling *Barbary Shore*. Og sporet fører direkte ud i Coppolas *Apocalypse Now*, men samtidig også ind i en musical som *Miss Saigon*.

Mailer er en poppedreng. Mit første møde med ham var den bog, han kaldte *Advertisements For Myself*. Den udkom i 1959 og, som titlen siger, er det en uforskammet annoncekampagne for migselv, altså Norman Mailer. Et genialt CV af en bog. Allerede der opgav Mailer for så vidt at være romanforfatter og skrev sig i stedet ind i alt det, der siden er kommet til at hedde new journalism. Fra den bog og så længe det varer er Mailer noget andet. Han er hvad som helst. Han er Norman Mailer som hvem som helst. Senest er han tilsyneladende Jesus, før var han Picasso og før det Lee Harvey Oswald. Men uanset hvad han er, er han det helt ud til kanten. Engang var han Marilyn Monroe. Det er en anden af hans bedste bøger. En tredje er *The Armies of the Night*, om det sindssyge demokratiske partikonvent i Chicago, hvor han bare er sig selv, fordi han gik ind i begivenhederne som skribent.

Mailers store romanbøger (*Ancient Evenings* om Ægypten eller *Harlot's Ghost* om CIA) er næsten ulæselige, fordi de i den grad handler om det, han selv er besat af:

An obsession, I'd suggest, is not unlike a pole of magnetism, a psychic field of force. An obsession is created, I think, in the wake of some event that has altered our life profoundly, or perhaps we have passed through some relation with someone else that has altered our life drastically, yet we don't know whether we were changed for good or for bad; it's the most fundamental sort of event or relation. It has marked us, yet it's morally ambiguous.

Men selv om man ikke kan læse dem igennem, kan man læse i dem. Man kan ikke være Norman Mailer, men man kan være sig selv, måske. Det er Mailers ærinde. Han er eksistentielist. Det ser man især i bøger som *Existential Errands*, hvor ovenstående citat er fra, og *Maidstone*, hans opgør med filmen i manuskript, refleksion og hovedløs praksis.

Hovednummeret i *Advertisements For Myself* er det berygtede essay om The White Negro. På den ene side en småborgerlig fascination af meningsløs vold som indgang til "apokalyptisk orgasme", på den anden et forsøg på at analysere, hvad det betyder at leve på randen af alting i et meningsløst, voldeligt samfund -

enten fordi man er nødt til det, født til det (sådan ser Mailer i det essay den amerikanske neger), eller fordi det er det, man har lyst til, derhen man bliver styret af, hvad Mailer et andet sted kalder "the navigator at the seat of being". Målestokken er den psykopatiske personlighedstype, som sociologen Robert Lindner havde analyseret i *Rebel Without a Cause*. Det er ikke den, der er filmatiseret med James Dean i hovedrollen. Mailer skriver:

Whether the hipster's desire for absolute sexual freedom contains any genuinely radical conception of a different world is of course another matter, and it is possible, since the hipster lives with his hatred, that many of them are material for an elite of storm troopers ready to follow the first truly magnetideader whose view of mass murder is phrased in a language that reaches their emotions. But given the desperation of his condition as a psychic outlaw, the hipster is equally a candidate for the most reactionary and most radical of movements, and so it is just as possible that many hipsters will come - if the crisis deepens - to a radical comprehension of the horror of society, for even as the radical has had his incommunicable dissent confirmed in his experience by precisely the frustration, the denied opportunities, and the bitter years which his ideas have cost him, so the sexual adventurer deflected from his goal by the implacable animosity of a society constructed to deny the sexual radical as well, may yet come to an equally bitter comprehension of the slow relentless inhumanity of the conservative power which controls him from without and within.

Mailer er måske først og fremmest politisk filosof. Han er ikke nogen sproglig fornyer. Hans romaner er som regel ikke nær så spændende som det, han skriver om, hvad han ville med dem. Han skriver bedst på overhængende deadline med sprut i adrenalinen, og når det bliver for meget, skriver han digte. Hans eneste digtsamling, *Deaths For the Ladies and Other Disasters*, er elendig:

Why do you still put on that face
 powder which smells like Paris when
 I was kicking second

- men forordet, undskyldningen, forklaringen er fin, og man behøver ikke købe digtene, for den tekst står også i *Existential Errands*:

Poets, for the most part, resented it. Why should they not? I had dabbled in that life for which they were willing, if they were good enough, to starve and to lose love. They had studied their craft, I had just skipped about in it. They were dedicated to poetry. I was dedicated to climbing out of the hole I had dug for myself, and poetry was offering the first rung. Therefore, poets ignored the book, which was a pity, for a good poet might have done something with my little innovation, my movie in words.

Mailer skrev sine digte på alkohol, i svær grad ("Some of those curious little communications which came riding in on the night through an electrolyte of deep booze were fairly good, many were silly, the best were often indecipherable") og de dårlige anmeldelser gav nyt mod:

For if I had been treated well, I might have kept floating in a still little pond, and drowned my sorrow for myself in endless wine and scraps of paper and folios of further poems. Instead, the review in *Time* put iron into my heart again, and rage, and the feeling that the enemy was more alive than ever, and dirtier in the alley, and so one had to mend, and put on the armor, and go to war, go out to war again, and try to hew huge strokes with the only broadsword God ever gave you, a glimpse of something like Almighty prose.

Mailer ser egentlig ikke nogen grund til, at der skulle behøve være mere end en forfatter i verden. Gæt selv hvem. Og den forfatter er selvfølgelig også, med sig selv i hovedrollen og instruktørstolen, verdens eneste helt nødvendige; filmmager. Det handler *Maidstone* om. Mailer ved jo godt, at filmen forlængst har overtaget det, der indtil godt op i det tyvende århundrede var romanens suveræne felt:

Obsession is a wasteful fix. Memory, when it can be free of obsession, is a storehouse to offer up essences of the past capable of digesting most of the problems of the present, memory is even the libido of the ego, sweetening harsh demands of the will when memory is, yes, good... But film

speaks to the lost islands of the mind. Film lives somewhere in that underground river of the psyche which travels from the domain of sex through the deeps of memory and the dream, on out into the possible montages of death...

Norman Mailer er en politisk forfatter. Han er besat af den fortsatte kamp mellem skiftende klasser. Den der har læst Mailer behøver ikke læse Bret Easton Ellis, Paul Auster eller Hunter S. Thompson. Men han giver et voldsomt behov for at læse Hemingway, Miller, Balzac, Dostojevskij, Dumas og Flaubert. Mailer er den dinosaur, der endeligt har kortsluttet måltavlen.

P. 1. S. S. A. G. E.

1986

1